

MÜ'MİNİN YARDIMINA KOŞMAK*

*Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llâhi ve be-
rekâtühû!..*

Aziz ve sevgili Akra dinleyicileri! Cumanız mübarek olsun... Allah cümleğinizden razı olsun... Nice cumalara, nice güzel günlere, bayramlara, Allah'ın rızasına, rıdvân-ı ekberine eriştiresin... İki cihanda aziz ve bahtiyar eylesin cümleğinizi, sevdiklerinizle beraber...

a. Mazluma Yardım Etmek

Size Bursa'dan hitap ediyorum. Peygamber SAS Efendimiz'den Enes RA'ın rivayet etmiş olduğu bir hadis-i şerif ile başlıyorum. Peygamber SAS bu hadis-i şerifinde buyurmuşlar ki:¹

مَنْ أَغَاثَ مَلْهُوفًا كَتَبَ اللَّهُ لَهُ ثَلَاثًا وَسَبْعِينَ
مَغْفِرَةً مِنْهَا؛ وَاحِدَةٌ فِيهَا صَلَاحُ أَمْرِهِ كُلِّهِ، وَ
اِثْنَتَانِ وَسَبْعُونَ دَرَجَاتٍ لَهُ عِنْدَ اللَّهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ

(خ. فى التاريخ، و ابن أبى الدنيا فى قضاء الحوائج، عق. والخرائطى، خط. كر. عن أنس)

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

¹ Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.VII, s.255, no:4266; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.120, no:7670; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.359, no:7470; İbn-i Ebi'd-Dünyâ, *Kadâu'l- Havâic*, c.I, s.41, no:29; Buhârî, *Târih-i Kebîr*, c.III, s.350, no:1184; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.VI, s.41, no:3061; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.III, s.194, no:695; İbn-i Hibbân, *Mecrûhîn*, c.I, s.306, no:360; Ukaylî, *Duafâ*, c.II, s.76, no:524; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XIX, s.138; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.746, no:7215; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.XX, s.18, no:21379.

RE. 407/2 (*Men egâse melhûfen, keteba'llâhu lehû selâsen ve seb'îne mağfireten minhâ; vâhideten fîhâ salâhu emrihî küllihî, ve'snetâni ve seb'üne derecâtün lehû inda'llâhi yevme'l-kıyâme.*)

Buhârî'nin *Târih-i Kebîr'*inde ve diğer kaynaklarda var. Buyuruyor ki Peygamber SAS Efendimiz:

“—Kim bir melhûfa yardım ederse...” Melhûf; mazlum, mağdur demek. Böyle sıkıntıda olan, perişan kimse mânâsına. İgâse de, imdat ve yardım mânâsına geliyor. “Kim böyle bir kimseye yardım ederse... Yâni, mü'min bir kimsen, sıkıntılı bir zamanında, mazlum ve mağdur olduğu, ihtiyacı olduğu bir zamanda mü'min kardeşinin yardımına koşarsa...”

Bu yardım çok çeşitli şekillerde olur. Çünkü insanın yardıma ihtiyacı çeşitli şekillerde tezâhür edebilir. Çamura düşmüş olabilir, yükü ağır olabilir, etrafındakiler kendisine baskı yapıyor olabilir... Bir takım böyle sayısız, sonsuz olaylar insanın başına gelebiliyor dünyada. Kendisinin güç yetiremeyeceği olaylar... Sağına, soluna bakınıyor ki:

“—Birisi bana yardım etse... Yâni burada mağdurum işte, yardımcı olsa...” filân diye.

İşte mü'minin, böyle mü'min kardeşine yardımcı olması lâzım! İmdadına koşması, yetişmesi lâzım! Her çeşit ihtiyacı neyse, ona göre o ihtiyacını sağlaması lâzım!..

“Kim böyle bir mağdur, mazlum, perişan kimsenin yardımına yetişirse...” diyor Peygamber Efendimiz. Onun ne kadar mükâfat alacağını bildiriyor. Onu okuyalım! Müjdeli tabii, yardım edenler için müjdeli bir hadis-i şerif. Mükâfatı şu:

(Keteba'llahu lehû selâsen ve seb'ine mağfireten) “Allah ona yetmiş üç mağfiret yazar, mükâfat olarak... ‘Sen o perişan, mazlum, mağdur insanın imdâdına koştu; merhamet ettin, acıdın, kardeşlik duygusuyla imdâdına yetiştin, yardımcı oldun, destek verdin, ihtiyacı anında onun ihtiyacını giderdin. Tamam.’ der, yetmiş üç tane mağfiret yazar Allah o yardımcı olan kula.”

(Minhâ vâhidetün) “Bu yetmiş üç mağfiretten bir tanesi...” Yâni, yetmiş iki tanesi geride kalıyor. “Yetmiş üçün bir tanesi, *(fîhâ salâhu emrihî küllihî)* bu yardıma koşan insanın bütün işlerinin hepsinin iyi olmasına, düzelmesine, ıslah olmasına yeter. O yardımcı olan kimsenin ihyâ olmasına, bütün işlerinin düzene girmesine, hâlinin güzel olmasına yeter.”

Sonra, *(İsnâni ve seb'üne)* “Geriye kalan yetmiş iki tane mağfiret, *(dereçâtün lehû inda'llâhi yevme'l-kıyâmeti)* kıyamet gününde Allah'ın huzurunda, divanında, yanında, katında onun için derece olur.” buyuruyor Peygamber SAS Efendimiz, Enes RA'dan rivayet edilmiş olan bu hadis-i şerifte.

Aziz ve muhterem kardeşlerim, sevgili Akra dinleyicileri! Müslümanın müslümana yardımcı olması, kardeşliğinin gereğidir. Biliyorsunuz, Allah-u Teâlâ Hazretleri mü'minleri birbirleriyle kardeş eylemiştir:

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ

(حجرات:۱۰)

(*Inneme'l-mü'minûne ihvetün*) buyrulmuş Kur'an-ı Kerim'de. (*Hucurat, 49/10*) İnnemâ kelimesi, Arapça'da edât-ı tahsis derler buna; yâni, "Bir şey sadece odur, başka bir şey değildir." mânâsına. Bir şeye tahsis edildiği zaman bu edat kullanılır, bu kelime kullanılır Arapça'da. (*Inneme'l-mü'minûne ihvetün*) demek, "Mü'minler sadece ve sadece, yalnızca kardeşlerdir, kardeştir." Bu sığfata sahiptirler. Yâni, aralarındaki münâsebet başka bir şekilde düşünülemez. Uzak olduğu, yabancı olduğu düşünülemez. Sadece ve sadece onlar birbirleriyle kardeşlerdir.

"—Efendim işte annesi ayrı, memleketi ayrı, ırkı ayrı, dili ayrı..."

Öyle şey yok. Sadece ve sadece kardeşlerdir. Başka hiçbir şey yakışmaz. Kuvvetli bir kardeşlik bağıdır. Allah-u Teâlâ Hazretleri bu kardeşlik bağını, mü'minlerin arasında bağlamış, koymuş, birbirlerine mü'minleri rabtetmiştir. Ve bu bağ, Allah indinde riâyet edilmesi gereken çok önemli bir bağıdır. Lâfla, nezâketen söylenmiş zayıf bir bağlantı değildir. Çok önemli bir

bağdır. Allah- u Teâlâ Hazretleri buna çok önem vermiştir. Mü'minin mü'mini gerçek bir kardeş olarak görmesi lâzım!..

Tabii bir insan, annesi babası bir olan bir kimseyle küçüklüğünden beri beraber büyüyor, annesinden, babasından aldığı terbiye gereği; kan kardeşi, can kardeşi, aynı yerde büyümüşler, aynı aileden büyümüşler diye... Tabii hem annesini seviyor bir insan, hem babasını seviyor, hem tüm ailesini seviyor. Ailesi onun için en yakın çevresi oluyor. Etrafa karşı ailesini koruyor.

Ama bu koruma İslâm'da birtakım şartlara bağlanmıştır. Meselâ, Kur'an-ı Kerim'de ayet-i kerimeler vardır. Allah-u Teâlâ Hazretleri Kur'an-ı Kerim'de emrediyor. Açıkça beyan ediyor. Muhteşem bir emir! Tabii herkesin parmağını ısıracağı, hayran bırakacak olan bir emir. İslâm'ı bilmeyenlerin, duyduğu zaman şaşıracakları bir emir... Allah-u Teâlâ Hazretleri buyuruyor ki:

“—Adaletten ayrılmayın ey mü'minler! Adaletle hükmedin!”

Yâni dengeli, ölçülü, hukuk saygılı. Karşısındakinin haklarını kabul eden, kimsenin haklarını çiğnemeyen bir şekilde adaletle hareket edin ey mü'minler. Nasıl?.. Önemli olan nasıl olduğu:

وَلَوْ عَلَىٰ أَنْفُسِكُمْ أَوِ الْوَالِدِينَ وَالْأَقْرَبِينَ

(النساء: ٥١)

(*Ve lev alâ enfüsiküm evi'l-vâlideyni ve'l-akrabîn*) “İsterse kendinizin aleyhine olsun, isterse annenizin, babanızın aleyhine olsun, yine de adaletten ayrılmayın!” (Nisâ, 4/135)

Yâni meselâ, adalet yaptığın zaman, doğru, dürüst hareket ettiğin zaman kendin mağdur olacaksın... Kendin mağdur olsan bile, adaletli olacaksın! Adaleti söyleyeceksin, adaleti yerine getirmeğe çalışacaksın. Adalete uygun hareket edeceksin. Sözün, hareketin, işin, şahitliğin, yaptığın iş adalete uygun olacak. İsterse kendin zarara uğra, isterse senin aleyhine olsun... “Yâhut, (*evi'l-vâlideyni ve'l-akrabîn*) annenin babanın aleyhine olsa bile, yahut akrabasının aleyhine olsa bile...”

İşte İslâm böyle bir muhteşem adalet kâidesi getirmiş, ortaya koymuştur. Yâni herkes adalete riayet etmek zorundadır. Hakkâ- niyete uymak zorundadır. Karşısındakinin hakkını çiğnememek zorundadır. Hakkını vermek zorundadır. İki kişi karşısına geldiği zaman, “Bunlardan hangisi bana daha yakın?” diye düşünmez müslüman. İsterse bir tanesi gayrimüslim olsun... Yâni, birisi müslüman olsun, birisi gayrimüslim olsun... O zaman bile yine adaletle hareket eder.

İslâm tarihinde bunun misalleri çok. Yâni, o kadar çok misâli var ki, sahabe-i kiram zamanından, Peygamber SAS zamanından başlamış bu adalet misalleri. Tâ bizim ecdadımızın zamanına kadar gelmiş, günümüze kadar yaklaşmış. Temenni ederiz ki günümüzde de olsun. Fakat maalesef, onu ayrıca söyleyelim, o tarzda olmadığını görüyoruz.

b. Peygamber SAS Efendimiz'in Adaleti

Peygamber SAS Efendimiz zamanında, Peygamber Efendimiz'e bir gayrimüslim ile bir müslüman geliyor. Ve Peygamber Efendimiz ikisinin davasını dinlediği zaman, gayrimüslime, "Sen haklısın!" diyor; müslümana "Sen haksızsın!" diyor. Peygamber Efendimiz'in bütün hareketleri böyle. Yâni müslüman da olsa, başkası da olsa hakkı, adaleti hükmediyor. Nasıl yapılması gerekiyorsa onu söylüyor.

Onun için, zaten peygamber olmadan önce Peygamberimiz SAS Efendimiz Mekke ahâlisi arasında *el-Emîn* diye tanınmış. Yâni güvenilen, kendisine itimad olunabilen kimse, emniyetli kimse diye zâten tanınmış. Oradan biliyoruz. Bir de problemleri çözmekte tatlı, güzel usüller bulmayı da bilen, böyle herkesin gönlünü de kollamaya gayret eden bir mizâcî olduğunu, Kâbe'nin tamirinden biliyoruz:

Hacer-i Esved'i Kâbe'nin köşesine yerleştirmek gerekmiş. Mekke'nin eşrâfı, âyânı Kâbe'yi tamir etmişler Peygamber Efendimiz'in gençliğinde... Kâbe'ye muazzam hürmet ediyor herkes, ödleri patlıyor ona bir şey olacak diye. Tabii duvarları çatlamış, *mâil-i inhidâm* diyoruz eski tabirle, yıkılacak hale gelmiş, sellerden dolayı... Çünkü seller Mekke'nin öbür taraflarından geldiği zaman, çok kuvvetli sel gelirse Kâbe'ye gelirdi, Kâbe'nin üzerine doğru gelirdi, duvarlarına zarar verebilirdi eskiden. Şimdi artık onlar yok ama, bizim yakın zamanımıza kadar da böyle büyük seller geldiği zaman Kâbe'nin içinin su dolduğunu biliyoruz.

Hatta bir mühendis kardeşimiz, Mekke’de yaşayan bir mühendis kardeşimiz [İsmâil Turan Hoca], yıllar önce rüyasında bir gece Kâbe’yi görmüş. Kâbe’nin etrafında yüzerek tavaf ediyor diye görmüş kendisini. Kendisi anlatıyor bize. Ertesi gün bir yağmur başlamış gerçekten, uyandıktan sonra ertesi gün, muazzam bir yağmur...

Tabii o Peygamber Efendimiz’in doğduğu mübarek ev tarafına Şi’b-i Ebî Tâlib diyorlar; Cebel-i Ebû Kubey’s’in o tarafından bu tarafa doğru, oradan da Misfele veya Mesfele denilen tarafa doğru gidiyor seller. Tabii Kâbe’nin etrafından geçerken menfezlerden kâfi miktarda boşalamayınca Kâbe’nin etrafına dolmuş. O bizim mühendis kardeşimiz de çok da güzel yüzerdi, yüzmeyi de severdi, saatlerce yüzerdi denizde... Hakikaten kapının boyuna yakın böyle sular dolunca, atlamış sel suyunun içine, Kâbe’nin etrafından yüzerek tavaf etmiş. Yâni, dünyada sayılı insana nasib olacak –kim bilir başka kim yapmıştır böyle bir işi– bir işi yapmış.

Yâni, oralara çok sel gelirdi. Tabii Kâbe’nin duvarı da bu gibi durumlarda zarar görmüştür. Zaman zaman tamir edilmiştir.

Biliyorsunuz İbrâhim AS da Kâbe’nin duvarını yaparken,

وَإِذْ يَرْفَعُ إِبْرَاهِيمُ الْقَوَاعِدَ مِنَ الْبَيْتِ وَإِسْمَاعِيلُ

(البقرة: ۱۲۷)

(*Ve iz yerfeu ibrâhîmü'l-kavâide mine'l-beyti ve ismâil*) [İbrâhim AS ve İsmâil AS, Kâbe'nin temellerini yükseltiyordu.] (Bakara, 2/127) ayet-i kerimelerinden anlaşılıyor ki orada duvarlar vardı, temeller vardı. O temelleri yükseltti İbrâhim AS.

İbrahim AS'dan önce orada Beyt-i Muhterem vardı. Yâni hürmet gören Beyt-i Muazzama, kutsal mâbed, Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin hürmet verdiği, izzet ve itibar verdiği, heybet verdiği o muazzam mâbed o zaman da vardı. Ne olmuş?.. Sellerden, tabiat olaylarından, asırların geçmesiyle, eski peygamberlerin zamanından İbrâhim AS'ın zamanına gelinceye kadar yıkılmış, temelleri kalmış. Tabii İbrâhim AS, İsmâil AS ile tamamladı Kâbe-i Müşerrefe'yi. Ondan sonra da çeşitli zamanlarda tamirler oldu.

Kureyş'in zamanına gelince, duvarları çatlamış ve başlamış tehlike arz etmeye. Demişler ki: "Tamir edelim!" Ama herkes fevkalâde hürmetinden dolayı korkuyorlar. Yâni Kâbe'ye el değdirmek, Kâbe'yi yıkmak... Tamir niyetiyle bile olsa, Kâbe'yi yıkmaktan ödleri patlıyor. Kimlerin patlıyor ödleri?.. Daha henüz İslâm gelmemiş, müslümanlığı bilmeyen Mekkelilerin yürekleri küt küt atıyor, ödleri patlıyor. Kâbe'nin tamir için bile olsa yıkılmasını, korkunç bir olay olarak görüyorlar.

Ben burada şimdi bir köşeli parantez açayım sevgili dinleyiciler! Size çok mühim bir noktayı, beş yıldızlı önemli bir şeyi söyleyeyim hatırunıza iyice girsin diye: Peygamber Efendimiz bir keresinde Kâbe'ye bakarak buyurdu ki:²

مَا أَطْيَبَكَ وَأَطْيَبَ رِيحَكَ! مَا أَعْظَمَكَ وَأَعْظَمَ
حُرْمَتَكَ! وَالَّذِي نَفْسُ مُحَمَّدٍ بِيَدِهِ، لِحُرْمَةِ
الْمُؤْمِنِ أَعْظَمُ عِنْدَ أَهْلِ حُرْمَةٍ مِنْكَ
(هـ. عن ابن عمر)

(*Mâ atyebeki ve atyebe rîhaki*) “Ne kadar güzelsin ve kokun ne kadar güzel!.. (*Mâ a'zameki ve a'zame hurmeteki*) Ne kadar büyüksün ve hürmetin, kıymetin ne kadar büyük!.. Ne kadar muhterem ve ne kadar muhteşemsin!” diye sevgisini böyle diliyle ifade etti. (*Ve'llezî nefsu muhammedin bi-yedihî*) “Ama, Muhammed'in canı elinde olan Allah'a yemin ederim ki, Allah'a and olsun ki, (*le-hurmetü'l-mü'mini a'zamü inda'llâhi hurmeten minki*) Allah indinde mü'minin hürmeti, mü'min kulun izzeti, kıymeti, senin hürmetinden daha büyüktür.” dedi.

² Tirmizî, *Sünen*, c.VII, s.337, no:1955; İbn-i Mâce, c.XI, s.418, no:3922; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.XIII, s.76, no:5763; Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.II, s.396, no:1568; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.VI, s.327; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan. Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XI, s.37, no:10966; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.V, s.296, no:6706; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.143, no:401; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.1673, no:2676;

Câmiü'l-Ehâdis, c.XVIII, s.417, no:19774.

Yâni, hepimizin kalbi var ya, mü'min insanların kalbleri, yâni gönülleri var ya, içleri var ya. “Kalbim kırıldı” diyoruz hani. Mü'minin kalbi Kâbe'den daha muhterem oluyor.

Şimdi ben soruyu yapıştırıyorum bütün dinleyicilere, — bantların içinde de kalacak, herkes duyacak bundan sonra— diyorum ki:

“—Mekke'nin daha müslüman olmamış olan ahâlisi tamir kasdıyla bile Kâbe'nin duvarlarını, yeniden yapmak üzere yıkıp da indirmekten ödleri patlarken, korkarken, hürmet ederken, tir tir titrerken; mü'min olan, Allah'a, Peygamber'e inanan insan, öteki mü'minin kalbini bu devirde nasıl kırar?.. Yâni, nasıl olur da mü'minin kalbini kırıcı bir şey yapabilir, nasıl ona ezâ, cefâ edebilir?.. Nasıl silah çeker, nasıl kan davası olur?.. Nasıl malına, canına yan bakmak olur?.. Nasıl aldatmak olur, mağdur etmek olur?.. Olacak şey değil... Yâni, ne kadar yanlış bir şey olduğunu oradan anlayın!..”

Dönelim hikâyemizin, rivâyetimizin kaldığımız noktasına. Şimdi o duvarlar çatlak olduğu zaman indirmişler ve o Kâbe'nin duvarlarını yeniden yapmışlar Kureyş'in eşrâfı. Daha İslâm yok ortada, müslüman değiller. Kureyş müşrik ama, Kâbe'ye hürmet ediyor. Duvarları tamamlamışlar. Tam o hizaya gelince, Hacer-i Esved'i yerine koyacaklar. Her kabile demiş ki:

“—Ben Mekke'nin şöyle hürmetli, böyle hürmetli, şöyle itibarlı kabilesiyim. Bu kabilenin reisi olarak bu mübarek taşı bu köşeye benim koymam lâzım!”

Karşısındaki durur mu, o da böbürlenmiş, demiş:

“—Ben senden daha kıymetliyim, hürmetliyim. Benim koymam lâzım!”

Ötekisinin de damarı kabarmış:

“—Hayır benim koymam lâzım!” Herkes bir iddia ile ortaya çıkıp:

“—Bu şeref bana aittir, o taşı, inşaat dolayısıyla yerinden alınmış olan Hacer-i Esved taşı o köşeye koymak bana aittir!” filân demiş.

Ama tabii büyük bir ihtilâf çıkmış. Neredeyse kılıçlarına sarılacaklar. Büyük bir kavga olacak bu hususta. Demişler ki en sonunda:

“—Durun, kavga etmeyelim. Beyt-i Harâm’ın, yâni Kâbe’nin etrafındaki muhterem duvarlarla çevrili olan —o zaman duvarları şimdiki kadar geniş değil tabii— Kâbe’nin Bâbü’s-Selâm’ından, yâni o Mescid-i Haram’ın Bâbü’s-Selâm’ından kim gelirse biraz sonra, kapıdan ilk girecek kimseyi hakem yapalım! O bizden bir tanesini seçer. O zaman kavga etmeyiz, onun seçtiği de taşı koyar.” demişler.

Böyle beklemeye başlamışlar. “Bakalım kim girecek kapıdan?” diye dönmüşler kapıya. Hacer-i Esved ortada, onlar da kapıya bakıyorlar. Peygamber SAS Efendimiz, o gül yüzüyle, selvi boyuyla diyelim, o güzel endâmıyla görünmüş. Herkesin gönlüne bir sevinç yayılmış. Demişler:

“—Tamam, Muhammed giriyor!..”

Yâni tesâdüfen, tevâfukan, Peygamber SAS Efendimiz giriyor içeriye, Beyt-i Harâm'ın Bâbü's-Selâm'ından... Yâni, duvarlı olan kısmından içeriye bir girişi var, oradan giriyor.

“—Muhammed giriyor, tamam!” demişler, “Muhammed'in olması çok iyi. Onun hükmüne hepimiz râzıyız.” demişler.

Peygamber SAS'i çağırılmışlar. Peygamber SAS Efendimiz yanlarına gelmiş ve demiş ki:

“—Nedir mesele? Yâni ihtilâfınız nedir?..” Onlar da anlatmışlar:

“—Bu Kâbe'nin bu esnâda, kenarına Hacer-i Esved taşını koyacağız ama, ‘Bu şeref bana ait... Bu şeref bana ait!’ diye, herkes iddia ediyor...”

Dinlemiş Peygamber Efendimiz hepsini. Sonra demiş ki:

“—Bana bir örtü getirin!”

Getirmişler, örtüyü yaymışlar. Merak ediyorlar. Peygamber Efendimiz örtünün üstüne Hacer-i Esved taşını koymuş. Bütün oradaki insanları, birbirleriyle ihtilâf eden, “Kâbe'ye bu Hacer-i Esved'i ben koyacağım!” diye ortaya atılmış olan, bütün o itibarlı kimseleri yanına çağırmış.

“—Her biriniz bu örtünün bir yanından tutun!” demiş. Herkes tutmuş.

“—Kaldırın!” demiş.

Herkes örtüyü beraberce kaldırmışlar. Hacer-i Esved de kalkmış oluyor. Böylece Hacer-i Esved’i hepsi kaldırmış oluyorlar. Ne kadar güzel bir çözüm!.. Tabii herkes bu işten fevkalâde memnun... Kimse mağdur değil. Fevkalâde sevinmişler bu olaya. Hacer-i Esved taşı münasip bir mertebeye yükseltildiği zaman da, Peygamber Efendimiz onu yerine oturtmuş. Böylece en güzel insan tarafından, en güzel şekilde yerine oturtulmuş. İşte bir adalet örneği...

Tabii adalet her zaman, bu kadar herkesi memnun edecek tarzda olmaz. Birisi haklı olur, birisi haksız olur. O zaman ne olacak?.. Hak tutulacak, haklı olan tutulacak. O desteklenecek.

“—Bu benim yakınım. Bu benim kavmim, kabilem. Bu benim arkadaşım. Bu benim hemşehrim. Bu benim dostum. Bununla selâmımız, sabahımız var, menfaatim var...”

Böyle şey yok İslâm’da... Kendisinin aleyhinde bile olsa adalet edecek. Ana babasının aleyhinde bile olsa, onların aleyhinde hüküm verebilecek. Akrabasının aleyhinde bile olsa, hüküm verebilecek. Allah adaleti emrediyor. Bu çok önemli bir husustur. Adaletin zıddı da, adaleti yerine getirmemeye de zulüm derler İslâm’da... Zulüm de İslâm’da haramdır.

c. Görünmeyen Haramlar

Şimdi ben kardeşlerime her zaman hatırlatıyorum sevgili Akra dinleyicilerim: Bizim millette, daha doğrusu diyelim ki ümmette,

yâni bütün insanların tabiatı bu, herkes böyle; görünen günahlardan titiz bir şekilde kaçınma var:

“—Aman Allah saklasın, tövbe tövbe, estağfirullah!” diye kaçınıyorlar.

“—İçki içer misin?..”

“—Ne biçim söz! İçmem hocam...”

“—Faiz yer misin?..”

“—Yemem hocam...”

“—Yetim hakkı yer misin?..”

“—Yemem hocam...” vs.

Tamam, güzel; haramlardan kaçınıyor. Ama görünmeyen haramlar var. Allah'ın yasak kılmış olduğu, o da haram. Onları yapıyorlar. Meselâ, nedir görünmeyen bir haram?.. Gıybet... Müslümanın müslümana onun olmadığı yerde arkasından çekiştirmek, onun kusurunu söylemek haram. E hacı babalar, müslüman hanımlar, güzel hacı teyzeler.. yapıyorlar. Müslümanlar bu hataya düşüyorlar. Neden?.. Orada görünen bir şey yok. Yâni, görünmeyen bir şey bu günah. Göze görünmez oldu mu, dilden oldu mu, fikirden oldu mu, davranıştan oldu mu, kanıyor müslümanlar, aldanıyor. Yapmamayı beceremiyor, yapıyorlar. Halbuki günahın âşikâresinden ve gizlisinden, (*mâ zahara minhâ ve mâ batan*) görüneninden, görünmeyeninden müslümanın kaçınması lâzım!

Başka haram nedir meselâ?.. Hemen dinleyicilerime burada fırsatı bulmuşken hatırlatayım da, herkes biraz kendi kusurunu bilsin: Mü'minin mü'mine üç günden ziyade dargın kalması da haram!.. Peygamber Efendimiz haram diyor. E bir sürü dargın insan var. Birbirine şu sebepten, bu sebepten darılmış, kendisini haklı görüyor.

“—Bunların en sevaplısı, karşısına dargın olduğu insan geldiği zaman, selâmı ilk verendir, eli ilk uzatandır.” diyor Peygamber Efendimiz.

“—E ötekisi hocam ben bir iki defa barıştım da, selâm verdim de, elimi uzattım da almadı.”

Tamam, o zaman kusur almayana gidiyor. Yâni, sen dargın değilsin. Tamam, selâm verdin. Ötekisini inat etti, kusur ona gidiyor.

İşte bunun gibi haramlardan birisi de, sevgili dinleyiciler, zulümdür. Zulüm ne demek?.. Adalet etmemek demek. Adalet olmayan her yerde, her işte zulüm var demektir. İnsan kendisine karşı da adaletli olacak, kendi nefesine karşı da. Onu yapmadığı zaman kendisine karşı zâlim olur, *zâlimün li-nefsihî olur*. O da günah... Yâni, insanın kendisine zulmetmesi de, adalet etmemesi, o da günahdır. Başkasının hakkını çiğnemesi, o da günahdır. Zâlim olmayacak, âdil olacak herkes.

Tabii bu bir genel kâide, âdil olmak kâidesi. Bunun yanında, bu okuduğumuz hadis-i şerife bir kere daha dönelim. Orada Peygamber

SAS Efendimiz, mü'minin mü'min kardeşinin imdâdına yetişmesini söylüyor, emrediyor ve bunun sevâbını bildiriyor. Sıkışmış, perişan, ihtiyacı olan bir mü'minin yanında olmak, yetişmek, onun işini görüvermek... Bu da çok önemli bir husustur.

Muhterem kardeşlerim! Dün akşam da burada kardeşlerimizle, cuma akşamıdır diye hadis okuduk, sohbet ettik, orada da geçti. Taze taze zihnimde fikirler duruyor. Şimdi Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin, Rabbimizin, alemlerin Rabbinin azabından herkesin korkması, tir tir titremesi lâzım! Neden?.. Çünkü Allah-u Teâlâ Hazretleri, azametinden, celâlinden bazen bir suçtan dolayı, tek bir suçtan dolayı perişan edebilir. Bunu bilmesi lâzım!

Misâl: Bir kediyi bir kadın tıkmış bir yere, kapalı bir yere, salıvermemiş, yemek vermemiş, su vermemiş... Kedi orada bağıra bağıra ölmüş. Peygamber Efendimiz hadis-i şerifle bildiriyor; bundan dolayı cehenneme girmiş. Yâni kediyi öldürdü, kediyeye zulmetti diye, merhametsizlik etti diye cehenneme girmiş. Bir kediden dolayı insan cehenneme girebilir.

Sonra ganimet malından çalmış birisi... Daha doğrusu, gaziler savaş yaptığı zaman ne olacak? Ganimetler ortaya yığılacak. Ondan sonra komutan tarafından veya bir heyet tarafından dağıtılacak. Beşte biri devlete ayrıldıktan sonra, hazineye, beytü'l- mâle ayrıldıktan sonra dağıtılacak. Şimdi ondan önce:

“—Ben falancayla çarpışırken işte onda bir kese altın buldum, bu benim cebimde. Falancanın yüzüğü...”

Öyle şey yok! Yâni, taksimden önce savaştan elde edilmiş malı alan, buna ne deniliyor? Hırsızlık deniliyor, *gulûl* deniliyor, g harfiyle *gulûl* deniliyor.

وَمَنْ يَغْلُلْ يَأْتِ بِمَا غَلَّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ

(آل عمران: ١٦١)

(*Ve men yağlül ye'ti bimâ galle yevme'l-kıyâme*) [Kim emanete (*ganimet malına*) hıyanet ederse, kıyamet günü, hainlik ettiği şeyin günahı boynuna asılı olarak gelir.] (Âl-i İmran, 3/161)

İşte o ganimet malından çalan, kıyamet gününde onunla beraber mahşer yerine gelecek ve ondan dolayı cehenneme atılacak, ateşe atılacak, cayır cayır yanacak.

Diyor ki Peygamber Efendimiz:

“—Yanınızdaki bir ayakkabı bağcığı, nalın bağcığı bile olsa, ateşten bir bağcıktır. Yâni, her şeyi getireceksiniz. Hiç bir şeyi saklamak, yanında tutmak yok!” diyor.

Tabii savaşlarda bunlara herkesin dikkat etmesi lâzım! Yâni, küçük bir şeyden insan cehenneme yuvarlanabiliyor.

Yine bir hadis-i şerifte bir müjde vardı, eskilerde okumuştuk, belki size de bir sohbetle bir cümle halinde söylemişimdir:

“—Bazen makbul olan bir hasenesinden, bir iyiliğinden dolayı da insan cenneti kazanabilir.”

Allah'ın işi böyle... Yâni, bazen saman kadar bir şeyden, bize göre, bir insan cehenneme gidebiliyor. Hadislerden, ayetlerden okuyoruz; bazen de küçük bir jestten dolayı Allah'ın rızasını kazanıp cennete gidebiliyor. İşte hani bir köpeğe, kuyudan su çekip de bir adamcağız —veya bir kadıncağız, iki rivayet var— su vermiş. Çölde kuyuya inmiş, köpek susamış diye. Oradan cenneti kazandığını Peygamber Efendimiz bildiriyor.

Onun için, hiç bir iyiliği küçük görmez müslüman. Zâten o da hadis-i şerifte emirdir bize:³

³ Müslim, *Sahîh*, c.IV, s.2036, no:2626; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.173, no:21559; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.II, s.214, no:468; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.220, no:3376; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.188, no:7613; Ebû Zer el- Gıfârî RA'dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.63, no:20652; Buhârî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.403, no:1182; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.II, s.279, no:521; Taberânî, *Mu'cemü'l- Kebîr*, c.VII, s.62, no:6383; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.167, no:1208; Begavî, *Şerhü's- Sünehh*, c.VI, s.315; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.252, no:8050; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.V, s.486, no:9691; İbnü'l-Ca'd, *Müsned*, c.I, s.454, no:3100; Tahavî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.VII, s.397, no:2854; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.II, s.196, no:1489; Ebü's-Şeyh, *Emsâlü'l-Hadîs*, c.I, s.87; Şeybânî, *el-Âhâd ve'l-Mesânî*, c.II, s.363, no:1181; İbn-i Abdi'l-Ber, *el-İstîâb*, c.I, s.67; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.XIX, s.270, no:3758; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.IV, s.199; Abdullah ibn-i Mübârek, *Zühd*, c.I, s.360, no:1017; İbn-i Ebi'd-Dünyâ, *Samt*, c.I, s.119, no:166; Ebû Cürey Süleym ibn-i Câbir el-Hüceymî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.685, no:16445; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.43, no:83; *Câmiü'l- Ehâdîs*, c.XVI, s.63, no:16216-16221; RE. 469/4.

لَا تَحْقِرَنَّ مِنَ الْمَعْرُوفِ شَيْئًا

(حم. م. ت. عن أبي ذر)

(*Lâ tahkıranne mine'l-ma'rûfi şey'en*) “Hiç bir iyiliği hakir görmeyin, hor görmeyin, küçümsemeyin!” diye emir vardır.

Onun için, her türlü iyiliği her zaman yapmaya gayret edeceğiz de, koşturacağız da, tabii iyiliğin şümûlü de önemli. Yâni, kaç kişi bu iyilikten faydalıyor. Kaç kişi bu iyilik dolayısıyla rahatlıyor. Tabii önemli. Bin kişiyi memnun edecek bir hayır ile, bir kişiyi memnun edecek bir hayırın sevabı derece olarak aynı olmaz. O da bir kàide, o da hatırımızda olacak.

Ama mü'minin, mü'minin yardımına koşması fevkalâde önemli bir olay. Mü'min, mü'mini sever. Onun sevincine katılır. Onun üzüntüsünde de ona ilgisiz kalmaz. Perişan durumunda, muhtaç olduğu durumda da onun imdâdına yetişir, koşar. Hızır gibi diyorlar ya; Hızır servis var, bilmem işte böyle hastaları çabuk hastaneye götürmek için. Yâni, mü'minin Hızır Servis gibi, böyle mü'min kardeşinin imdâdına yetişmesi lâzım!

Sohbetimizin başını dinleyemeyenler vardır. Hadisimizi bir kere daha hatırlatarak sohbetimizi tamamlayalım:

Bir müslüman, muhtaç ve perişan bir müslümanın, mazlum ve mağdur bir kimsenin imdâdına yetişirse, mükâfatı neymiş? Allah ne mükâfat veriyor:

“—Allah ona yetmiş üç mağfiret yazar.” buyuruyor Peygamber Efendimiz. “Yetmiş üç tane mağfiret yazar. Bunun bir tanesi, onun bütün işlerinin düzelmesine, dünyada bütün işlerinin güzel olmasına sebep olur, yeter. Ondan sonra da geriye kalan yetmiş iki tanesi de, Allah’ın huzurunda, Allah’ın divanında, ahirette, kıyamet gününde ona derece olur.”

E bir tanesinden o kadar büyük dereceler, mükâfatlar, hayırlar kazanınca, ahirette de kim bilir ne kadar yüksek mertebelere erecek bir insan.

O halde sevgili Akra dinleyicileri, sevgili mü’min kardeşlerim! Mü’minliği, imanı, İslâm’ı sadece kendimize mahsus, özel ibadetlerimizden ibâret sanmayalım! Sadece namaz, sadece oruç sanmayalım! Sadece zekât ve sadece hac sanmayalım; mü’min kardeşlerimizin yardımına koşalım!.. Maddeten yardımına koşalım, mânen yardımına koşalım!.. Etrafımızdaki mü’min kardeşlerimize ne türlü vesile ile, ne yapıp da yardımımız dokunabilir, nasıl olur da onun hayır duasını alabiliriz diye fırsat kollayalım!..

Şimdi bugün bakın, ben büyük endişeler ve korkular içindeyim. Mü’min mü’minin, mazlum olduğu halde yardımına yetişmediği zaman, kabirde azab da görecek. Bir hadis-i şerifte bildiriliyor ki:⁴

⁴Taberânî, *Mu’cemü’l-Kebîr*, c.XII, s.443, no:13610; Abdullah ibn-i Ömer RA’dan.

Mecmaü’z-Zevâid, c.VII, s.528, no:12140; *Kenzü’l-Ummâl*, c.XVI, s.31,

no:43758; *Tergîb ve Terhîb*, c.III, s.132. no:3380.

أَدْخَلَ رَجُلٌ قَبْرَهُ، فَأَتَاهُ مَلَكَانِ، فَقَالَ لَهُ: إِنَّا ضَارِبُوكَ
ضَرْبَةً، فَضَرْبَاهُ ضَرْبَةٌ أَمْتَلَأَ قَبْرَهُ مِنْهَا نَارًا، فَتَرَكَاهُ
حَتَّى أَفَاقَ وَذَهَبَ عَنْهُ الرَّعْبُ، فَقَالَ لَهُمَا: عَلَامَ
ضَرْبْتُمَانِي؟ فَقَالَ: إِنَّكَ صَلَّيْتَ صَلَاةً وَأَنْتَ عَلَى
غَيْرِ طُهُورٍ، وَمَرَرْتَ بِرَجُلٍ مَظْلُومٍ فَلَمْ تَنْصُرْهُ
(طب. عن ابن عمر)

Kabre girdiği zaman bir mü'min, başına azab melekleri muazzam ateşten bir tokmak vuracaklarmış ki, öyle müthiş bir vuruş, öyle bir azab; kabre daha yeni gömüldüğü zaman, hemen kafasına öyle bir azab tokmağı vurulacakmış ki melek tarafından, azap meleği tarafından. Kabrin içi ateş dolacakmış. O kişi itiraz edecekmiş veya kendisini savunmaya çalışacakmış, feryad edecekmiş:

“—Yâhu ben müslümanım, beni niye azaplandırıyorsunuz?! Yanlışlık mı oldu, yâni ben kâfir değilim, ben ‘*Lâ ilâhe illa'llâh*’ diyen müslüman bir insanım! Niye bana vuruyorsunuz?..” diyecekmiş.

Melekler de diyeceklermiş ki ona:

“—Evet, sen müslümansın amma senin hâl-i hayatında, ölmeden evvel, falanca zaman, filânca yerde bir mazlum kula zâlimler zulmediyorlardı da sen onların yanından geçiyordun, mazluma yardım etmedin. Bu onun cezasıdır.” diyeceklermiş.

Onun için, aziz ve sevgili dinleyiciler, ben çok korkuyorum.

Bazıları diyor ki:

“—Biz namaz kıldık, hacca gittik, oruç tuttuk, Ramazan geçti, zekâtımızı verdik... E daha ne var?..”

Rahmetli bir arkadaşım vardı;

“—Hocam, ne kadar hayır varsa hepsini yapmaya çalışıyoruz, hiç bir tanesini eksik bırakmadık. Varsa söyle, sırala, liste ver!” diyordu.

Yâni, kendisinin bütün hayırları yaptığını düşünüyordu. Halbuki dünya üzerinde bu kadar müslüman var, bu kadar mağdur var, bu kadar mazlum var, bu kadar aç var... Afrika'yı bilmiyoruz, burnumuzun ötesini görmüyoruz. Somali'nin perişanlığını işte biraz öğrendik. Afrika'da birçok yerde insanların açlıktan, kuraklıktan, hayvanların, otların nasıl perişan olduğunu biliyoruz. Kâfirlerin hücûmuna uğramış, haksız bir şekilde... Hani adalet vardı insan hakları vardı, insanların kendisini idare etmek hakkı vardı?.. Hani zulüm yoktu, baskı yoktu.

“—İşte ben müstakil olmak istiyorum, hürriyet istiyorum!” diyen insanlara baskı ve evlerini yıkmak, şehirlerini perişan etmek, harabeye çevirmek; delikanlıları almak, işkenceyle öldürmek, kadınlara kötülük etmek... Bin bir türlü, Yirminci Yüzyıl'da insanoğlunun yüz karası olayları duyuyoruz. Bunların hepsine bizim yardımcı olmağa çalışmamız lâzım!..

Hiç bir şey yapamazsak, tabii bunun derdini içimizde tutmamız lâzım!.. Yâni, mü'minlerin derdiyle dertlenmeyen gerçek mü'min sayılamaz. Mü'minler bir vücut gibidir, birbirlerinin acısından üzürlürler, sevincinden sevinirler ve yardıma koşmaya çalışırlar. Ekmelerini bölüşmeleri lâzım, imkânlarını bölüşmeleri lâzım, çalışmaları lâzım!..

Ben hatırlıyorum, Düzce'de bir hafız kardeşimiz, ben orada vaaz verdiğim zaman yanıma geldi, çok takdir ediyorum kendisini: “—Hocam, ben Gürcüyüm!” dedi. Gürcü, Kafkasyalı, Gürcistanlı yâni. Hafız kendisi, emekli olmuş. “Gürcü kökenliyim. Emekli oldum burada. Şimdi mütebâki ömrümü, bundan sonraki ömrümü gidip Gürcistan'da ecdadımın diyarında Kur'an öğretmekle geçirmek istiyorum! Ama imkân bulamıyorum.” dedi.

Dedim ki:

“—İmkân bizden. Hemen sen gel, pasaportunu hazırla, sen oraya git!” dedim.

Sonra da duyuyorum, nice nice gruplar, müslüman kardeşler, Kafkasya'da, dünyanın birçok yerinde nice nice güzel hizmetler yapmaya başlamışlar. Neden?.. İşte bu hadis-i şeriflerden. Mü'minin, mü'minin imdâdına koşması lâzım!..

Rahmetli Hocamız'ı hatırladım. Nur içinde yatsın, Allah makâmını a'lâ eylesin... Şu mübarek cuma gününde cümle mevtâmızla beraber, müstesnâ ikramlar ile taltif eylesin...

O öyle söylerdi. Şimdi mü'min, mü'minin yardımına koşacak. İşte bu hafız efendi gibi, onun ihtiyacını görmeye gidecek. Derdi ki Hocamız, Hocamız'ın dediği özel cümle şu:

“—Bir insanın mânevî ihtiyacı, maddî ihtiyacından çok çok daha önemlidir. Çünkü bir insana sen sofraya kurarsan, yemek yedirirsen, midesi dolar. Bir dahaki öğüne kadar açlığı gider, ondan sonra gene acıdır. Üstüne bir şey giydirirsen, elbise yıpranır, gene, bir zaman sonra gene üstüne palto ister, elbise ister. Amma en önemlisi, onu doğru yola sevk etmektir, ona imanını öğretmektir, İslâm'ı öğretmektir, hidayetine ermesine vesile olmaktır.”

Onun için, en güzel hizmet budur. Çünkü, ebedî ve sonsuz nimet olan cenneti kazanmasına yardımcı oluyorsunuz. Yâni, insanı mü'min eylediğin zaman, küfürden çekip imana gelmesine vesile olduğun zaman, dalâletten hidayete gelmesini sağladığın zaman, gafletten uyanıp hak yola girmesini sağladığın zaman, onun ahiretini kurtarmış oluyorsun.

En büyük hizmet bu... Bütün gayretimiz ondan. Yazdığımız yazılar, makaleler, konuşmalar onun için... Grubumuzun yaptığı, vakıflarımızın yaptığı çalışmalar hep onun için. Tabii önce hidayet, doğru yol İslâm'ı, imanı tam öğrenmek... Ondan sonra da maddî, manevî her türlü ihtiyaca koşmak...

O Düzceli hafız kardeşimiz, kim bilir belki şu anda Gürcistan'da Kur'an öğretiyordur, nice

talebeler yetiştirmiştir; Allah razı olsun... İşte hepimizin aynı duygular içersinde olmamız lâzım ve dünyanın her yerine yayılmamız lâzım!

Sahabe-i kiram bizim büyüklerimiz, onlar bizim örneklerimiz. Hepsi Peygamber Efendimiz'in hayatından sonra ne yaptılar?.. Dünyanın her tarafına dağıldılar. Hepsi İslâm'ı yaymağa, öğretmeye koşuştular. Bizim de bu devir, şimdi o devirdir. İslâm'ı yaymak için dünyanın her yerine yayılmamız gerekiyor. Her yerdeki müslümanların hem maddeten, hem mânen, hem imnen imdâdına yetişmemiz, onların iyi bir müslüman olmasına çalışmamız; refahına, saadetine, mutluluğuna, karnını doymasına, tehlikelerden kurtulmasına da yardımcı olmamız gerekiyor.

Allah bizi, ömrünü rızası yolunda geçiren kullarından olmaya muvaffak eylesin... Tefvikiyi refik eylesin... Bize yardımcı olsun... Ömrümüzün bir saniyesini bile boşa geçirmeden, değerlendirerek yaşayalım!.. Rabbimizin huzuruna sevdiği, razı olduğu kul olarak varalım sevgili Akra dinleyicileri!..

Cumanız tekrar mübarek olsun... *Es-selm aleyküm ve rahmetu'llâhi ve berekth!*..

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŐAN

24. 03. 1995 - AKRA

[Bütün CUMA SOHBETLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

